

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੌਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ। (ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.) ^ANNEXURE ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਡੀਕੇ ਮਹਾਜਨ ਜੇ.

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਕੌਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਰ।

1968 ਦਾ ਸਿਵਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 521

ਸਤੰਬਰ 23, 1969

ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਅਰਬਨ ਰੈਟ ਰਿਸਟ੍ਰਿਕਸ਼ਨ ਐਕਟ (1949 ਦਾ III)— ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਸੀ) ਅਤੇ 13 _____ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ—ਮੂਲ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ—ਕੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ "ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਜ਼ਮੀਦਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵੰਸ਼ਜ, ਜੋ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਦਾਰ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਜੋ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੩)

ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 15(5) ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ੍ਰੀ ਦਿਆਲੀ ਰਾਮ ਪੁਰੀ, ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਮਿਤੀ 16 ਮਈ, 1968 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ, - ਸ੍ਰੀ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਹੋਏ। ,, ਮੁਕਤਸਰ, ਮਿਤੀ 19 ਅਕਤੂਬਰ, 1967, ਸਿੱਖਿਅਕ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਪੁਸ਼ਨ ਚੰਦ, ਸੀ .

ਜੀ.ਸੀ ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

6 ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.—ਇਹ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ-ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੇਦਖਲੀ

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1971)1

ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਲੋਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉੱਥੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਪਹਿਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ * ਦਾਅਵਾ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸਾਰੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। *ਮੁਹੰਮਦ ਅਸਗਰ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਨਰਾਇਣ ਮਹਾਪਾਤਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1)* ਵਿੱਚ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਅਤੇ *ਵਾਘਾ ਜੋਸਿੰਗ ਬਨਾਮ ਮਨੀਲਾ ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ! ਭੋਗੀਲਾਲ ਦੇਸਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ (2)*। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਚਿਤਲੇ ਦੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਆਫ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ (IV ਆਫ 1882) ਤੀਸਰੇ ਸੰਸਕਰਨ, ਪੰਨਾ 1737 ਦੇ ਨੋਟ 34 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹਨ, ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਬਿਨੈਕਾਰ ਵਜੋਂ ਉਲਝਾ ਕੇ ਇਸ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(21) ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ, 1949 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(c) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ "ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:-

(1) ਏਆਈਆਰ 1958 ਉੜੀਸਾ 101.

(2) ਏਆਈਆਰ 1935 ਬੰਬ 262.

ਮਿਤੀ, ਨਤੀਜਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਨ ਸਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਅਤੇ 81 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 100(I)(c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕਮਾਤਰ ਆਧਾਰ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ, ਨੇ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1969 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਕਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਉਠਾਈਆਂ; ਪਰ ਇਕੋ ਇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਸਮੇਂ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਸੀ?

(4) 6 ਮਈ, 1969 ਨੂੰ ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਚਿਤ ਸਬੂਤ ਰੋਕ ਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨ. ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੇਰੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 7 ਮਈ, 1969 ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ 1,000 ਰੁਪਏ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ।

(5) ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਨ ਨੇ 9 ਮਈ, 1969 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ 16 ਮਈ, 1969 ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਨ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। 16 ਮਈ, 1969 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2, ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਨ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ।

(6) ਇਕੋ ਇਕ ਮੁੱਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?"

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐਸ. ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਕੌਸ਼ਲ ਦੀ ਦਲੀਲ

ਨੰਬਰ 2, ਕ੍ਰਮਵਾਰ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ :-

(a) ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਮਰ 26 ਸਾਲ ਦੱਸੀ ਸੀ। ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ, ਜੋ ਕਿ 1 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਉਮਰ 20 ਸਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੋਟਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਮਰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣ ਵੇਲੇ 21 ਸਾਲ ਹੋਵੇ। 1951 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36(7) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਉਮਰ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ 1 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਮਰ 21 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਯਾਨੀ 7 ਜਨਵਰੀ, 1969 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਮਰ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ; ਅਤੇ

(b) ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਮਰ 7 ਜਨਵਰੀ, 1969 ਨੂੰ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 25 ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ।

(8) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਐਸ.ਰੇਖੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਮਰ 20 ਸਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅੰਤਿਮ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ, ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(9) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950 ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। (1950 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 43) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1950 ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

I. L. R. Punjab and Haryana

(1971)1

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ